

คำวินิจฉัยของ พลโท จุล อติเรก ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๖๔/๒๕๕๕

วันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๕

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้สั่งยุบพรรคไทยธรรมมาธิปไตย

นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้อง ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคไทยธรรมมาธิปไตย ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและคำร้องเพิ่มเติมได้ความว่า พรรคไทยธรรมมาธิปไตยมิได้ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๖ กล่าวคือมิได้จัดประชุมใหญ่ให้เป็นไปตามที่กฎหมายและข้อบังคับของพรรคไทยธรรมมาธิปไตยกำหนดไว้ โดยพรรคไทยธรรมมาธิปไตยแจ้งต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองว่า การประชุมใหญ่สามัญประจำปี ๒๕๕๔ ได้มีมติเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคไทยธรรมมาธิปไตย พ.ศ. ๒๕๕๒ ข้อ ๒๐ ข้อ ๒๒ และข้อ ๒๔ แต่ปรากฏว่า พรรคไทยธรรมมาธิปไตย ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามข้อบังคับของพรรค ข้อ ๓๒ (๓) ว่าด้วยองค์ประกอบของที่ประชุมใหญ่ซึ่งต้องประกอบด้วยสมาชิกที่ได้รับเชิญจากคณะกรรมการบริหารพรรค ข้อ ๓๓ ว่าด้วยองค์ประกอบของที่ประชุมใหญ่ ต้องมีองค์ประกอบตามข้อ ๓๒ อย่างน้อยหนึ่งร้อยคน และข้อ ๓๑ ว่าด้วยการแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับพรรคต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการบริหารพรรค และได้รับอนุมัติจากที่ประชุมใหญ่ เนื่องจากผู้เข้าประชุมมิได้เป็นสมาชิกพรรค การเชิญประชุมด้วยวาจา องค์ประชุมไม่ครบหนึ่งร้อยคนตามข้อบังคับ และการแก้ไขข้อบังคับพรรคต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการบริหารพรรค

นายทะเบียนพรรคการเมืองเห็นว่า พรรคไทยธรรมมาธิปไตยฝ่าฝืนข้อบังคับพรรคไทยธรรมมาธิปไตย พ.ศ. ๒๕๕๒ ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๖ กรณีมีเหตุให้ยุบพรรคการเมืองตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) จึงยื่นคำร้อง ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคไทยธรรมมาธิปไตย ตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง

พรรคไทยธรรมมาธิปไตยชี้แจงต่อศาลรัฐธรรมนูญว่า มิได้ฝ่าฝืนข้อบังคับของพรรคตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมือง พรรคไทยธรรมมาธิปไตยได้มีหนังสือเชิญประชุมใหญ่สามัญประจำปี ๒๕๕๔ ส่งให้แก่คณะกรรมการบริหารพรรค ประธานสาขา สมาชิกพรรคทุกคน โดยกำหนดวันประชุมใหญ่ ในวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๕๔ มีวาระการประชุมเรื่องแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับพรรค โดยมีมติ

เป็นเอกฉันท์ให้แก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับพรรค ทั้งนี้พรรคไทยธรรมาธิปไตยได้จัดส่งสำเนารายงานการประชุมคณะกรรมการบริหารพรรคและส่งสำเนารายงานการประชุมคณะกรรมการบริหารพรรคในคราวที่มีมติเชิญสมาชิกเข้าร่วมประชุมใหญ่ให้นายทะเบียนพรรคการเมืองแล้ว

ส่วนรายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมใหญ่ดังกล่าวเป็นสมาชิกพรรคไทยธรรมาธิปไตย เพราะประธานสาขาลำดับที่ ๑ อำเภอเดิมบางนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี เป็นผู้รับสมัครสมาชิกพรรคอาจมีความคลาดเคลื่อนได้บ้าง เช่น ความผิดพลาดในการกรอกใบสมัครเข้าเป็นสมาชิกพรรคไทยธรรมาธิปไตย เป็นต้น สมาชิกพรรคบางรายอาจเกิดการสับสน เมื่อนำจำนวนรายชื่อคณะกรรมการบริหารพรรคร่วมกับรายชื่อสมาชิกพรรคที่เข้าร่วมประชุมใหญ่สามัญประจำปี ๒๕๔๔ แล้ว มีจำนวน ๑๑๑ คน เป็นสมาชิกที่เข้าร่วมประชุมใหญ่ที่ถูกต้องจำนวน ๕๕ คน เมื่อนำมารวมกับคณะกรรมการบริหารพรรคจำนวน ๑๒ คน รวมผู้เข้าร่วมประชุมจำนวน ๑๑๑ คน จึงครบองค์ประชุมของที่ประชุมใหญ่ตามข้อบังคับของพรรค ข้อ ๓๓ กำหนดไว้

พิจารณาแล้วเห็นว่า มีประเด็นที่ต้องพิจารณาวินิจฉัยว่า มีเหตุที่จะสั่งยุบพรรคไทยธรรมาธิปไตยตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมือง หรือไม่

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๖ บัญญัติว่า “ที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองต้องประกอบด้วย คณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง ผู้แทนของสาขาพรรคการเมือง และสมาชิก ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับพรรคการเมือง

ในระหว่างที่พรรคการเมืองใดดำเนินการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองตามมาตรา ๒๕ ให้ที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองนั้นประกอบด้วยคณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง และสมาชิกตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับพรรคการเมือง”

มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่งดังต่อไปนี้ ... (๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๕ หรือมาตรา ๖๒” และวรรคสอง บัญญัติว่า “เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวัน นับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่ามีเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียน ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น”

ข้อเท็จจริงรับฟังได้ตรงกันว่า พรรคไทยธรรมาธิปไตยแจ้งต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองว่าพรรคได้จัดประชุมใหญ่สามัญเพื่อเปลี่ยนแปลงข้อบังคับของพรรคตามรายงานการประชุมใหญ่สามัญประจำปี ๒๕๔๔ ครั้งที่ ๒/๒๕๔๔ เมื่อวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๔๔ จึงมีปัญหาว່การประชุมใหญ่ดังกล่าว

ชอบด้วยกฎหมายและข้อบังคับของพรรค หรือไม่ นายทะเบียนพรรคการเมืองเห็นว่า การประชุมใหญ่สามัญของพรรคไม่เป็นไปตามข้อบังคับพรรคไทยธรรมาธิปไตย พ.ศ. ๒๕๕๒ ข้อ ๓๒ (๓) ที่กำหนดให้การประชุมใหญ่สามัญประกอบด้วยสมาชิกของพรรคที่ได้รับเชิญจากคณะกรรมการบริหารพรรค

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๖ บัญญัติให้ที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองต้องประกอบด้วย คณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง ผู้แทนของสาขาพรรคการเมือง และสมาชิก ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับพรรคการเมือง ซึ่งข้อบังคับพรรคไทยธรรมาธิปไตย ข้อ ๓๒ (๓) กำหนดให้ที่ประชุมใหญ่ประกอบด้วยสมาชิกพรรคที่ได้รับเชิญจากคณะกรรมการบริหารพรรค และการเรียกประชุมใหญ่ต้องเป็นไปตามข้อบังคับพรรค โดยหัวหน้าพรรคเป็นผู้เรียกประชุมใหญ่ตามความเห็นชอบของคณะกรรมการบริหารพรรค และให้พรรคต้องแจ้งคำบอกกล่าวเรียกประชุมใหญ่ล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน ให้ระบุนวัน เวลา สถานที่ และระเบียบวาระการประชุมด้วย การที่พรรคเรียกประชุมใหญ่ด้วยวาจาและสมาชิกที่เข้าร่วมประชุมส่วนใหญ่มิได้เป็นสมาชิกพรรค สมาชิกพรรคก็มิได้เป็นสมาชิกที่ได้รับเชิญจากคณะกรรมการบริหารพรรค แม้พรรคจะชี้แจงว่าได้ปฏิบัติตามกฎหมายและข้อบังคับของพรรคอย่างถูกต้องก็ขัดแย้งต่อหลักฐานพิจารณาแล้วเห็นว่า พรรคไทยธรรมาธิปไตยไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามข้อบังคับพรรคไทยธรรมาธิปไตย พ.ศ. ๒๕๕๒ ข้อ ๓๒ (๓)

ส่วนขององค์ประชุมของการประชุมใหญ่ต้องมีสมาชิกมาประชุมไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยคนนั้น ข้อบังคับของพรรค ข้อ ๓๒ ที่กำหนดให้การประชุมใหญ่สามัญต้องประกอบด้วยกรรมการบริหารพรรค สมาชิกของพรรคที่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือรัฐมนตรีในขณะนั้น สมาชิกที่ได้รับเชิญจากคณะกรรมการบริหารพรรค และผู้แทนสาขาพรรคในกรณีที่มีสาขาพรรค จากการตรวจสอบมีผู้เข้าประชุมถูกต้องตามข้อบังคับของพรรค ข้อ ๓๒ ไม่ถึงหนึ่งร้อยคน ซึ่งไม่เป็นไปตามข้อบังคับพรรคไทยธรรมาธิปไตย พ.ศ. ๒๕๕๒ ข้อ ๓๓

การที่พรรคไทยธรรมาธิปไตยไม่ปฏิบัติให้เป็นไปตามข้อบังคับของพรรค ข้อ ๓๒ (๓) และ ข้อ ๓๓ จึงเป็นการไม่ดำเนินการไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๖ กรณีมีเหตุให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคไทยธรรมาธิปไตยได้ตาม มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕)

ด้วยเหตุดังกล่าว จึงให้ยุบพรรคไทยธรรมาธิปไตยตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง

พลโท จุล อดิเรก

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ